

100 години Лекторат по български език и литература в Карловия университет в Прага

Повече от 160 години студентите в Карловия университет могат да изучават специалността „Българистика“ – основата на тази дисциплина е поставена през 1848 г., а реално започва да се преподава от 1851. За преден момент в развитието ѝ се смята създаването на Лектората по българистика през 1916 г. – от България започват да се изпращат лектори по български език и литература, а студентите имат възможност да изучават живия език. Това означава ново ниво на научните търсения, което продължава до днес, включвайки не само езикови и лингвистични изследвания, но и търсения с културологична насоченост.

Двадесетата научна конференция бе тържествено открита в рамния слободна на 14 ноември в една от семинарните зали на университета от проф. д-р Хана Падкова (prof. PhDr. Hana Gladkova, CSc.), гарант на специалността „Българистика“ и доц. д-р Алена Дозелева (doc. PhDr. Alenka Jensterle-Dozelařová), завеж-

Официалното честване на големия юбилей се състоя на 14 и 15 ноември в централната сграда на един от най-старите университети в Европа под формата на научна конференция, част от която бе и откриването на изложба, проследяваща историята на специалността. Форумът бе под патронажа на Негово Превъзходителство г-н Пчезар Петков, извънреден и пълномощен посланик на Република България в Чешката република, доц. д-р Мириан Фрийдова, декан на Философския факултет на Карловия университет и на Чешкия комитет на славистите. Конференцията бе организирана със сътрудничеството на Славянската библиотека в Прага.

дач Катедрата по южнославистика и балканистика. Сред многото учени, работещи в момента върху развитието на специалността, присъстваха и такива, допринесли изключително много в миналото в тази област – те бяха и почетни гости на форума: д-р Злата Куфнерова (Zlata Kufnerová, PhDr. CSc.), д-р Дана Хронкова (Dana Hronková, PhDr.), д-р Ружена Хаваикова (Růžena Havráňková, PhDr. CSc.), д-р Мириан Моравцова (Miriam Moravcová, PhDr.).

В приветствието си слово доц. Дозелева изтъкна, че 100 години е чудесен юбилей и пожелала на присъстващите успех и творческа енергия. Първият ден на форума бе посветен на пълнарните доклади, естествено първа имаше възможност да говори проф. Падкова, която в доклада си „100 лет lektorátu bulharštiny na Univerzitě Karlově a něco navíc“ проследи накратко всички по-значими събития в историята на специалността, спирайки се на важни годишнини и конференции, допринесли за по-дълготрайното развитие на науката българистика. „Да бъдат допълнени изследванията по историята на специалността и на двустранните чешко-български връзки“ бе основната цел на настоящата конференция. Проф. Падкова разказа, че до 1989 г. в Карловия университет съществувала специалността „Българска филология“ в нейния класически вариант. За съжа-

ление, интересът от страна на студентите не е голям, защото завършилите трудно се реализират в професията – ниски започват работа в библиотеки, други стават научни работници или преподават, но по-голямата част работят в съвсем различна сфера. Вече това води до отпадане на студенти и през 2006 г. е последният курс от 8 студенти, завършили „Българска филология“ в престижния чешки университет. Преди пет години се създава Катедрата по южнославистика и балканистика, която обаче е отклонение от класическата филология и е насочена повече към културологията. В специалността „Балканистика“, оброчно казано, се изучава 1/3 език, 1/3 литература (всички балкански литератури) и история, целица изграждането на политическа представа за модерните събития. Естествено, учените продължават своята изследователска работа и гледат бъдещето на българистиката.

С голям интерес бяха изслушаните докладите на Марицке Черни (PhDr. Marcel Černý: Literárnívědná bulharistika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy od konce sedmádesátých let 20. století do současnosti, на проф. Ян Рихлик (prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc): Bulharsko a bulharské dějiny v české a československé historiografii, на доц. Владимир Пенчев: „Антропологични, етноложки и фолклористични

проф. д-р Хана Падкова и доц. д-р Алена Дозелева – официално откриване

Почетните доклади бяха изслушани синхрес

Послания Пчезар Петков връчва грамота и почетен знак на проф. д-р Хана Падкова

Почетните гости на форума

изследвания в отгледалото на съвременната пражка българистика“ и Homo bulgaricus na stránkách časopisu Slavia на д-р Людмила Утрихова (Ludmila Uhlířová PhDr. CSc. dr.h.c.).

Експонираната във фойето на централната сграда на Карловия университет изложба, посветена на значимия юбилей, включваше 15 павила и предстат първите изследователи, проправили пътя на следващите поколения учени-българисти. Според думите на проф. Падкова, целта ѝ е да се разбере, че българистиката е силна и успешна специалност, а лекторите от България са качествени и всеотдайни“. Експозицията бе тържествено открита от българския посланик Пчезар Петков и от декана на Философския факултет доц. д-р Мириан Фрийдова, в присъствието на много гости. Послания Пчезар Петков прочете поддривителен адрес от името на вицеканцлера и министър на образованието и науката Мелена Кузиева, в който тя благодари на всички българисти за положителен усилия и подкрепа, че те са ценни капацити, а представянето на българистиката по света е ключов елемент на държавната политика. Послания Петков връчи грамота и почетен знак на Министерството на образованието и науката на проф. д-р Хана Падкова, заместник-ръководител на Катедрата по южнославистика и балканистика, за активната ѝ роля и значимия ѝ личен принос за развитието и популяризирането на българистиката в Република Чехия. Последваха слова от името на партньорските организации: Чешкият комитет на славистите и Славянската библиотека в Прага.

Грамота и сребърен медал на Карловия университет за заслуги за развитието на българистиката и академичното сътрудничество бяха връчени на проф. д-р Кина Вачкова от Шумския университет „Епископ Константин Преславски“ – за изключителен научен принос, доц. д-р Владимир Пенчев от ИБФЕМ – БАН – за изследване на чешко-българските връзки, доц. д-р Маргарита Младенова от Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – за изключителен творчески и научен принос и д-р Ринка Вакърджиева от Пловдивския университет „Павел Беронски“ – за изключителен творчески и педагогически принос в развитието на българско-чешките отношения в областта на културата и на популяризирането на чешката култура в България чрез преводите ѝ на чешко-художествена литература на български език. От името на всички наредиха слово произнесе проф. Кина Вачкова, която цитира първи българин, защитил академичната си титла в Карловия университет – д-р А. Т. Балан, редели за „важното опознание с братята чехи“. Според проф. Вачкова, всички наградени са хора, които носят Чехия в сърцето си и са доброволно послания на нейната култура.

След приключването на официалната част българистите се събраха отново – този път, за да си разкажат спомени от историята на специалността в Карловия университет.

На следващия ден Конференцията продължи с научни разработки за преподаването на българския език, за развитието на българско-чешките културни и научни връзки и за личностите, допринесли със своя труд и талант за тяхното обогатяване. ◆